

Müzelerden İstifâde

Kadri (Mahmut Sadık)

(Çeviren: Ece S. TANYELİ*)

ÖZ

Kadri [Mahmut Sadık] 1864-1930. İstanbul'da doğmuştur. Mekteb-i Sultanî'de orta öğrenimini, Mekteb-i Mülkiye'de yükseköğrenimi tamamlamış olup, tarım tahsilini gerçekleştirebilmesi amacıyla Almanya'ya gönderilmiştir. Bir sene boyunca Berlin'de ikâmet ettikten sonra Türkiye'ye dönen Sadık, bir süre devlet memuriyetinde bulunmuş, ardından gazeteciliğe başlayarak Cerîde-i Havâdis, Târîk, Sabah, Saadet, İkdâm, Tercümân-ı Hakîkât gazeteleri ile Servet-i Fünûn dergisinde uzun yıllar mesâi yapmıştır. Balkan Harbinde Sabah gazetesi muhabiri olarak Viyana'da bulunan Sadık, Anadolu-Bağdat Demiryolu İdaresi Neşriyat Amirliği görevini ifâ etmiş ve "Demiryolları" ile "Uyanış - Servet-i Fünûn" dergilerinin mesul yazı işleri müdürlüklerini yürütmüştür. Eğitimlik görevinde de bulunan Sadık, Türkçe, Fransızca hesap, tarih, iktisâdî coğrafya, usûl-i mâliye öğretmenliği de yapmıştır. İkinci Meşrûtiyet'ten sonra Yeni Gazete'de fıkra ve siyasi mizah yazıları yazan Sadık, 1917 senesinde Matbuat Cemiyeti Başkanlığına seçilmiştir. Kudüs'te de bir dönem ikâmet eden Sadık, 1903 senesinde ülkesine avdet ederek gazetecilik mesleğini sürdürmüştür. Sadık kaleme aldığı çeviriler ile matbuata büyük katkılar sağlamıştır. Bazı yazılarında "Osman Galip" ve "Kadri" isimlerini kullanan Sadık bu yazısında Kadri ismini kullanmış olup, gazete ve mecmualarda müzelerle ilişkin neşr edilen yayınların halkın teveccühünü kazanabilmek için sade ve eğlenceli bir dille kaleme alınması tartışmaları üzerine değerlendirmelerini kaydetmiş; müzeleri ziyaret eden halkın ilgisinin taze kalması için önerilerde bulunmuştur. Mezkûr yazı, Servet-i Fünûn'un 238 No'lu sayısında, 21 Eylül 1311 tarihinde yayımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müze, asâr-ı atikâ, servet-i fünûn, Mahmut Sadık Kadri

Tür: Çeviri

Yayın Süreci

Gönderim: 19.12.2021

Kabul: 14.01.2022

Yayınlanma: 27.01.2022

Cappadocia - Göreme Open Air Museum /
Nevşehir

Orijinal Eser Bilgileri

Kadri. (1311). Servet-i Fünûn, 10(238), 55-58.

Önerilen Atf

Kadri [Mahmut Sadık]. (1311). Müzelerden İstifâde. (Ece S. Tanyeli, Çev.). *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 4(1), 70-78.
<https://doi.org/10.51637/jimuseumed.1038610>

Müzelerden İstifâde

Avrupa ve Amerika'da müzelerin envâi var. Her ne kadar müze deyince anlaşılan asâr-ı atıkanın bir mecmaıdır. Fakat ilm-i medeniyetin her köşesinde bir taraftan açılmakta olan müzeler asâr-ı atıkayı ihtivâ etmek üzere tertip olunmayıp belki lâyenkatı' teceddüt ve terakki etmekte olan asâr-ı muhtelif-i sinâ'îyeyi hâvi olmak üzere müzeler yapılmaktadır. Sergilerle müzelerin şimdiki hâlde bir farkı var ise müzenin daha ciddi daha esaslı olmakla beraber pâyidâr olan tesisât-ı nâfi'adan addedilmelidir.

Müzelerin Avrupa'da terakkiyât-ı mu'ârefe hizmeti fevkalade olup ulûm-u mütenevviadan her birine ait ayrıca bir müze teşkil edilmekte ve bu müze o ilimle mütevaggıl olanlara gayet değerli hizmetler etmektedir. Hayvanât müzesinde en adi ve en küçük böceklerden en cism-i hayvanâta kadar her birinin kendileri kurutulmuş ve dolmuş bir surette bulundurulduğu gibi nesilleri pek çok zaman evvel münkatî' olmuş olanlarının bile iskeletleri olsun konuluyor.

Nebâtât müzesi ise her cins otların ve çiçeklerin ve ağaçların birer numunesini ihtivâ eder. Bu müzelere birer de hayvanât ve nebâtât bahçesi mülhak olursa bu iki ilm-i tabî' den istifâde her cihetle temîn edilmiş olur.

Biz bu makalemizde müzelerin tâ'mîm-i ma'ârif ve halkın tevsî'-i mâ'l'umâtı hususundaki hizmeti mühimesinden bahsetmek sadedinde değiliz. Bu ciheti musaddak addederiz. Ancak Vaşington müzelerinden birinin müdürü olan Mister Good'un Seyans nâm mecmûâ'-i mühimenin bir makalesinin şâyân-ı ehemmiyet fıkralarını zikrelemek istiyoruz.

Bu zâtın meydana koyduğu fikirler gerek yeniden bir müze teşkilinde yâhut mevcut müzelerin hüsn-ü idâresi husûsunda pek fayda-bahş olacağını bazı gazeteler ve risâleler tasdik ediyorlar.

Müzeden istifâdeyi temîn için dâimâ halkın mizâcına hizmet etmek lâzimedden olup bu da ancak müzede şayan-ı dikkat olan cihetlerin tebdîl ve tahavvülüne sûret-i dâimede gayret etmekle mümkündür. Velev ki asâr-ı atıkayı hâvî olan bir müze olsun. Eğer bunu halk bu sene gördüğü tarzda gelecek sene de görüyorsa ve bu hâl birkaç kere tekrar eder ise o müzeye birkaç kıymetdâr u cüdâ halk tarafından görülmesi ve tedkîk olunması faide-i külliye bahşedecek eserler de vaz' ederlerse halk buna gelip bakmakta müsâamaha eder. "Adam gördüğüm müze!" der de geçer. Halk madem ki biraz da âlâyîşe meyyâldir ve bu meyyâlân umûmidir. Niçin bu meyil-i tabî'ye hizmet ederek istifâde-i hediyeinin temini husûsuna gitmemeli. Nitekim bazı ulûm u fûnûn gayet ağır bir dâire dahilinden çıkarılmış ve bu ulûm u fûnûna dair ulûm-pesendâne ve eğlenceli eserler yazılarak bu suretle fevâidi tâ'm'im olunmuştur.

Velev ki bir şeyde ciddi fâide olsun. Eğer halkın cânını sıkacak ve gayret-i mütemâdiyesini icâb edecek, kendine yorgunluk verecek tarzda olursa bundan kaçanlar çok bulunur. Gazetelerde bile böyledir. Gazetelerin ve risâlelerin en ağır en ciddi ve en mühim mübâhesesini ve makâlât-ı tavîlesini saatler sarf edip düşünce ile okuyanlardan sonra mizâh-âmîz ve kısaca fıkralarını okuyanlar daha çoktur. Bu hâlde bir mesele-i fenniye öğretilmesinde fâide görülür ise yahut ciddi bir mebbas ortaya konulmak istenilirse ciddiyâta eğlence karıştırmanın katiyen aleyhinde bulunanların fikrine muhâlif olarak o mesele yahut o mebbas sade ve eğlenceli yazılarsa okuyanı pek çok bulunur.

Ciddiyât, erbâb-ı ihtisâs için lazımdır. Lakin gazeteler ve risâleler eğer umûm için ise fevkalade ciddi ve yalnız erbâb-ı ihtisâsı müstefîd edecek makalelerden zaten ictinâb ederler. Müzeler erbâb-ı ihtisâs için addedilirse bunca külfetle tertîb ve küşâd olunan ve muhâfazası emrinde küllî masraf ihtiyâr edilen bu tesisâtan edilecek istifâde pek az kimselere münhasır kalır ve umûm istifâde edemez. Umûmu tettebbû'ât-

ı fenniyede bulunmaya ve iktisâbât-ı ilmîyeye sây etmeye cebr etmek müşkildir ancak bunlara heves verip kendileri arzu ile tahsîl-i ilm ve kesb-i mâ'lûmât eylemelidirler.

İşte müzeler hakkında beyân-ı efkâr eden Mister Good bu re'ylerde bulunuyor. Mister Good'un makalesini tenkîd edenler efkârından yalnız müzeler değil umûmen istifâde-i mâneviye-i umûmiye çalışan tesisât istifâde edebileceğini teslim etmektedirler.

Bir de usûl ve terbiye tahsîli gayet vâsî' bir fen olup tecârib-i müteâddide ile değiştirilmektedir. Mesela bundan on beş sene evvelki kimya tahsili ile şimdiki kimya tahsili arasında dağlarca fark vardır. Hayvanât ve nebâtât tahsilinde de teshîl eder yolda çareler bulmuşlardır. İşte bu terakkiyâta göre müzelerin tertîbâtı da değiştirilmeli mizâc-ı ahâli de bir an nazardan dur tutulmamalıdır.

Bir müze dâ'imâ bir halkın merakını tahrîk edecek bir nokta bulmalı. Hiç olmazsa elindeki eşyayı dâ'imi surette yeni ve moda muvaffak bir biçimde istif etmelidir ki halkta merak hâsıl olsun... Meselâ bir asâr-ı atîka müzesinde bile bir iki ay asârın kıymet-i tarihiyesi üzerine istif yapılmış ise birkaç ayda kıvâm itibâriyle eserler ayrılmalıdır. Halbûki bir müzeye bir şey konuldu mu, yaftası altına yapıştırıldı mı artık onunla kimse meşgul olmuyor. Ne müzedekiler ne de halk... Her iki taraf intizar ediyor ki yeni bir şey gelsin. Her vakit yeni bir şey bulunmak mümkün değildir. Bilhâssa eski bir şey olur da buna vukûfu olmayanlar bulunabilir. Halbûki kesb-i vukûf etmeği diğer bir takım halkın göreneğine kapılarak ar addeder. Mesela bir müzeye gitmek ister de "vay şimdiye kadar gidip görmedik mi?" demesinler diye çekinir.

Müzelerin sûret-i dâ'imede intizârının tevdîdi bu hicâbı da ortadan kaldırır. Müzeler değil büyük gazinolar, tiyatrolar bile bu kaideye rağbet ederler. Her akşam bir oyun oynayan tiyatro çabuk müşterisini kaybeder. Değil her akşam bir oyun, eski oyunları çokça tekrar edenler de kazanç çok bulamaz. Çoktan beri yeni bir oyun oynamadı diye halk tiyatro idaresini zemm u takbîh eder. Gazinolarda da bir iki çalgı takımı getirmek haylice müşteri celbine vesile oluyor.

Gazino, tiyatro gibi zevk-u safâ mahali addedilen müessesâtın müdürleri halkın mizâcına hizmet etmek dakîkasını fevkâlâde bilirler. Gazeteciler de buna vakıftır. Bir gazete yâhut bir risâle doğrudan doğruya menafi-i umûmiyeye hâdim addedilir. Lakin gazeteci dâ'im'a yeni bir şey bulmaya çalışır. Halkın merakını tahrîk edecek bir nokta ihtirâ' etmek gazeteci için büyük bir şeydir. Hem de risâleler gazeteler eğer makâlât-ı mühime ve ciddiye ile millî olarak neşr edilirse ne kadar müdekkikâne mürettep olsa yine müşteri bulamaz. Ziyân eder. Devam edemez. Bunun için hercai mübâhese, eğlenceyi fıkralara lüzûm vardır. Umûmun, istifâde-i mâ'neviyesine hizmet husûsunda müzeler de bu kâideden hariç tutulmaz.

Nasıl bir tabîb-i hâzık "mutlak sûrette filân illete ilaç bu ilaçtır" diye ısrar edip gitmez. Ve bünyeyi ve mizâcî gözeterek hastasına ilaç verir. Bunun gibi asâr-ı ciddiye-i fenniyenin tâ'mîmini derûhte eden de gayet ağır ibârelerle yazı yazmaktan çekinmez. Yine böyle müzelerde bu gibi ciddi tesîsât, nümâyîş ve âlâyişle tevfiğ olunamaz diye ısrar göstermeyip hüsn-ü tabî'atına ve ahlâk-ı millîyeye muvaffâk câlib-i merâk bir tarzda tertip olunmalı. Ufak tefek eğlencelerle halk müzelere celb edilmeli ki bunların istifâde-i mâneviyesi de tâ'm'im ve temîn edilmiş olsun...

Kadri.

İstanbul: Servet-i Fünûn, 1311 (1895)

Cilt: 10, Sayı: 238, Sayfa: 55-58.

Ahmed İhsan ve Şüre-kâsı Matbaacılık Osmanlı Şirketi / İstanbul

KAYNAKÇA

Kadri. (1311). Servet-i Fünûn, 10(238), ss. 55-58.

Original Eser

در سعاده نسعه سی ۱۰۰ پارهدر

شرائط اشتر

ولایانده سنه لکی ۱۵۰ آلفی
آلفی ۸۰ غروش اولوب اوج
آلفی بوقدره قزلهدن مقوروا
بورو ایله آلفی ایچون سنوی
یکری غروش فضلهدر *

شرفون

سرهور و مدیری: احمد اسان

شرائط اشتر

در سعاده مطبعه دن کلوب آلفی
شرطیله سنه لکی ۱۰۰ آلفی
آلفی ۵۰ اوج آلفی ۲۵ غروشدر
هله سکوندر بولورسه ولایات
بدلی اخذ اولور *

بجشنه کونلری چیقار ، منافع ملک و دولته خادم مصور عثمانلی غزنه سی

N^o : 238

Rédacteur en chef
Ahmed IHSAN

شخصی نه - اولاصی حد

SERVET-I-FUNOUN
JOURNAL ILLUSTRÉ TURC PARRAISANT LE JEUDI
CONSTANTINOPLÉ

بجشنه - ۲۱ ایلول سنه ۱۳۱۱

5ⁿ A nés
BUREAU
54, rue Ebu-Suoud, Prés de la
Sublime Porte

عدد : ۲۳۸

[صومری فوتو غرافیدن]

[بیلدیرجین اوجیسی]

La chasse aux cailles près de San-Stéfano

بو حلاله اجزای فردیه نك حرکات سریمه سندن
متأثر اولور قالیر. یعنی علی الدوام بر حرکت
اجرا ایدر ...

اشته صویک ایچنده میقر و سقویله
کوزیله بیان پارچه قفلرک نه سبیه منی صورت
دائمه حرکت ایستدکری شو نظری ایله
بردرجیه قدر کوزیله بیلیور .

بونک اسبابی آرامق سندن بزه نه فائده
حاصل اولور؟ مادامکه بر دامله صویک
ایچنده نیجه میک جزو لرک بیکلرجه سئلردن
بروطور میوب حرکت ایستدکری کوزیله بیلیور.
بونک محضاً حرکات ذرات دن ایلور
کلدیکی ده کدی بر یوزر .

شو علمده اجسامک بزم کوزیله
کوزدیکنر حلاله اولیوب اجزای دائمی
صورنده بر حرکت اجرا ایستدکری کوزیله
کوزه مزسه کده بونک بر اثرنی اولسون
بر دامله صوده مشاهده ایش اولورز . . .
بوده بیوک برشیدر .

کائنات ده حرارت نه قدر آز اولسه
ینه واردر . هر جسم آز ، چوق حاددر .
بو حلاله حرکات ذرات ده بر آز متوقف
اوله ماز و اولماشدر .

بر طاش پارچه سی اجزای فردیه سنک
فعالیت مطلقه سیله قائمدر . هیچ بر حیوانک
وارده مدینی بر ذروهده طوران طاش بر
سکونده بولمیور . کائنات ده کرک شمس کی
بزه بیوک کوزیله ذره لر اولسون کرک
میایونلرجه سی بر سو دامله سی تشکیل ایدن
جزو فرد اولسون ناظم عالمک تعیین ایستدکی
بر آهنگ عمومی اوزره حرکت ایتمکده در .
م . صادق

•وزه لر دن استناده•

اوروپا وامریقاده (موزه) لرک انواعی
وار. هر نه قدر (موزه) دینجه اکلاشیلان
اثار عتیقه نك بر جمعی در . فقط علم مدینتک
هر کوشه سنده بر طرفدن اچیلماقده اولان
موزه لر اثار عتیقه نی احتوا ایتمک اوزره
تریب اولمیوب بلکه لایتنقطع تجدد و ترقی

عوالم غلویه عطف نظر اولسون .
تلسقویله بر طرفدن بکدن شکل ایتمکده
اولان عالمه باقلسون . مملک شمسی نك
صورت نکونی بونلر قیاساً تخمین اولسون .
جوساده کره ارضک موقع ماهیتی تدقیق
قیلسون . کوزیله کره کائناتی تشکیل ایدن
نیجه میایونلرجه جرملر بر طاش پارچه سی
بر سو دامله سی تشکیل ایدن ذره لر کی در .
فقط بو اجرام لایتنقطع دور و حرکته . . .
بونلر ده اجزای فردیه دن مشکل . او اجزای
فردیه نك بر حرکتیله متکون . بونک کی
هر جسم مثلاً بر سو دامله سی ده بر عالمدر .
بو عالمک اجزای ده لایتنقطع متحرکدر .

حرارتک تأثیریه اجسام مبسط اولور .
بونی اوزانیر . بوکا سبب ندر؟ حرارت
اجزای فردیه نك حرکتی تسریع ایدور .
جزو فردلر زیاده حرکت و اهتزاز ایدر لسه
بری بردن برازدها اوزاقلاشیرلر . بوسببیه
ایصیان جسم ده بیور و اوزانیر .
حکمت طبیعه نك بو کونکی ترقیاتی
اجزای فردیه نك اهتزازی نظریسی اوزرینه
مؤسدر . حکمتجیسیر بونی قبول ایتمدن
همان هیچ بر شیئی ایضاج ایده میسورلر .
حرارت ، ضیا ، الکتریق کی قوتلر ندر!
بونلر ده براهتزاز و حرکتدن عبارت اولورق
کوزیله بیور .

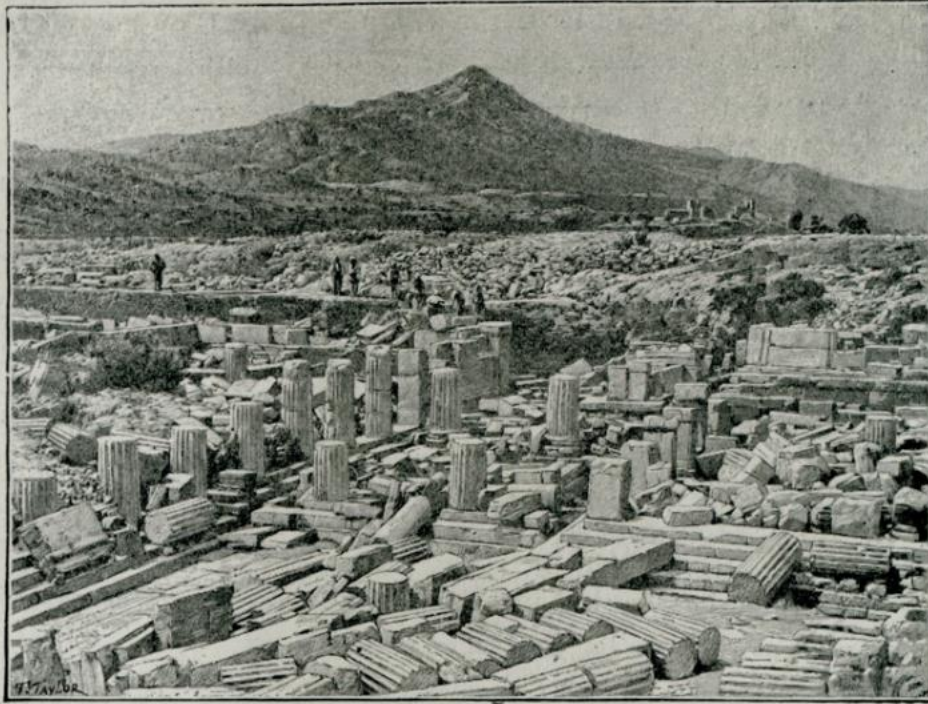
بر سو دامله سنک بیکلرجه و میایونلرجه
اجزای فردیه سی دائماً اهتزاز و حرکت
اوزره درکه بو حرکتی نه کوزله ونهده میقرو .
سقویله فرق ایده بیایر . اجزای فردیه نك
بیکلرجه سی بریره کتیروبده بر توز قیرتسی
تشکیل اولنورسه ایحق الک قوتلی میقر و سقویله
کوزیله بیایر . اشته بو قیرتی سو ایچنده دائمی
صورنده صویک اجزای فردیه سنک حرکته
نابع بولنیسور . اجزای فردیه هر طرفدن
بونی ایوب قاقده قلیری جهشله طبیعی انلر
قدز تسریع حرکت ایده مز و اجزای فردیه نك
ایتوب قاهسندن کنینی مضمون بر اقد بره حق
وموازه سی غائب ایتمه جک قدرده بر کتله یه
مالک دکدر و همسده بر مایع ایچنده در .

اشته بونک کی سنک پارچه بویه معاینه اولندی .
خارجده کوزل کوزدیکنر ذره بشقه بر منظره
کوزتیر . حکما و علما بک چوق زمان اول
اجسامک کتله لر نی معاینه دن و برجسی بر
چوق اجزایه تقسیم ایتمک احتیاجدن بونلرک
غایت کوچک جزو لر دن عبارت اولدیغنی
قبول ایتمشیلردر . برجسمک نندن عبارت
اولدیغنی اکلامق ایچون بالفعل بونی اجزا .
سنه آیره ماز ایسه کده عقل ایله آیره بیلیورز .
عقل ایله طاش پارچه سی تقسیم ایدم .
آرتق تقسیحی قبول ایتمز بر جزوه قدر
واریرز . مثلاً بر دامله صو! کوچک کوچک
جبهله آیریلیر . بونلر ذره لر قدر تفریق
اولنور . بوراده کی « ذره » یوقایدن بری
صویک ایچنده کی توز پارچه لر نی افاده ایچون
قوللانیمز و عوامک کونش اور نیجه هواده
کوزیان توزلری افاده ایچون قوللانده قلیری
ذره دن غیریدر . فن اصطلاحی در . حکمتجیسیرک
ذره سیدر که سو دامله سی ینه مایع و سو
حالیته قالمق اوزره بوندن ایلرویه تجربه
قبول ایتمز . اگر بر قات ده تجربه اولسه
اووقت صویک ترکیب ایدن مولد الماه ایله
مولد الماه عنصرلری بری بردن آیرلش
اولور .

اشته بو صورته ذره نك بر تشکیل ایده جکی
عنصرلری واردر که بوکده جزو لایتنجری
دیورلر .

ذره بوه جوهر فرد اسندی ده بر برلر .
اجسام صوک فرق اللی سنه بکلنجه یه قدر
بری بریه قلمدا تمامق اوزره طونش ذراتدن
مشکلدر صانیور ایدی . اجسامک ذراتدن
مشکل اولدیغنی صحیح ایسه ده بو ذراتک
قلمدا تمامق اوزره بری برینه ملاصق اولدیغنی
شمعی طوغرو کوزله مکه باشلامشدر .

شمعی فن ترقی ایش و بر چوق
دقیقه لر اورته یه قومشدر . بو ترقیات اوزرینه
اجزای فردیه کتله اجسامده راحت
وسکونده بولمیوب بالعکس فوق العاده بر
حرکتله صورت دائمهده متحرک اولد قلیری
ظن و قبول ایدلمشدر .

[مغنيسا اثار عتيقهسى]
Les ruines de Magnesie

ايسه اوموزده برقاچ قيمتدار وجدا خلق طرفندن كورلمسى وتدقيق اولنمى فائده كايه بخش ايده جك اترلرده وضع ايده خلق بوكاكوب باققده مساعه ايدر. « آدم كورديكم موزه! » ديرده كچر. خلق مادامكه برازده آلايشه ميالدر وبوميلان عمومى در. نچيون بوميل طبيعى به خدمت ايدر ك استفاضة جديبه نك تايمنى خصوصه كيشمه ملي. نته كم بعض علوم وفنون غابت اغير بردا نره داخلندن چيقارلمش وبوعولوم وقونوه دائرعوام پسندانه واكنججهلى اثرلر يازيله رق بوضورتله فوائدى تعمم اولمشدر.

ولو كه برشیده جدی فائده اولسون. اكر خلقك جاني صيقه جق وغيرت متباديه سنى ايجاب ايده جك. كندينه يورغونلق ويره جك طرزده اولورسه بوندن قاچانلر جوق بولنور. غزته لرده بيابه بويه در. غزته لرك ورساله لرك اك اغير اك جدی واك مهم مباحثى ومقالات طويله سنى ساعتلر صرف ايدوب دوشونجه ايله اوقويانلردن صكره مزاج آميز وقيصه جه فقره لرني اوقويانلر دها چوقدر. بوخالده بر مسئله فيه اوكرده دلمسند فائده كوربولور

بز بومقاله مزده موزلرك تعمم معارف وخلقك توسيع معلوماتى خصوصه سنده كي خدمات مهمه سندن بحث ايتك صدنده دكلز. بوجهتي مصدق عد ايدرز. الحق واشينغتون موزلرندن بريك مدبرى اولان مستر. (غود) ك سيانس نام مجموعه مهمه نك نسخ اخيره سندن برنده نشر استديكي برمقاله نك شايان اهميت فقره لرني ذكر ايلمك ايسبورز.

بوذاك ميدانه قويدني فكرلر كرك يكيدن برموزه تشكيلنده ياخود موجود موزلرك حسن اداره سى خصوصه نك فائده بخش اوله جفتي بعض غزته لر ورساله لر تصديق ايدبولر.

موزده ن استفاده ني تايمين ايجون دائما خلقك مزاجه خدمت ايتك لازمه دن اولوب بوده ايجق موزده شايان دقت اولان جهتلرك تبديل ونحويله سورت دائمه ده غيرت ايتكله نمكندر ولو كه اثار عتيقه ني حاوى اولان برموزه اولسون. اكر بونى خلق بوسه كورديكى طرزده كله جك سنده كوربرسه وبوحال برقاچ كره تكرر ايدر

ايتكده اولان اثار مختلفه صنايعه ني حاوى اولق اوزره موزلر يايلاقده. سركيلرله موزلرك شمديكي حالده برقرقي وار ايسه موزلرك دها جدی دها اساسلى اولغله برابر پايدار اولان تاسيسات نافعده ن عد ايدلسيدر.

موزلرك اورواده ترقيات معارفه خدمتي فوق العاده اولوب علوم متنوعده ن هربرينه عائد ايرجه برموزه تشكيل ايدلمكده وبوموزه اوعلامه متوغل اولانلره غايت دكرلى خدمتله ايتكده در. حيوانات موزه. سنده اك عادى واك كوچك بوجكردن اك جسميم حيواناته قدر هربرينك كنديلرى قورودلمش ودولمش برصورتده بولديرلديني كچي نسلارى يك چوق زمان اول منقطع اولمش اولانلرينك بيابه اسكلتلى اولسون قونايور.

نباتات موزده سى ايسه هرجنس اولرك وچيچكلرك واناچارلرك بر نمونه سنى احتوا ايدر. بوموزلره بررده حيوانات ونباتات بائجه سى ملحق اولورسه بوايكى علم طبيعى دن استفاده هرجه نله تايمين ايدلمش اولور.

موزه لرك تربیاتی ده دكشدرلی مزاج
اهالی ده بر آن نظردن دور طوتلما میدر .
بر موزه دائماً بر خلكسك مراقی تحريك
ایده جك بر نقطه بولی . هیچ اولمازسه
الته دكی اشایی دائمی صورتده یکی وموده
موافق بر پیغمده استیف ایتمیدر كه خلقده
مراق حاصل اولسون ... مثلا بر انار عقیقه
موزه سنده بیله برایکی آی انارك قیمت
ناریجیهی اوزرینه استیف
یا بلعش ایسه بر قایق آی دا قوام
اعتباریله اترلر اریلمیدر .
حل بوکه بر موزه به
برشی قونلیدی ، یافته سی
الته یا شد بر لیدی آرتق آنكله
كمسه مشغول اولیور .

[انانیا عساكرینك نهر نجر به لری]

نه موزه ده کیلر ، نه ده خلق
هرایکی طرف انتظار ایدیور كه یکی برشی
كلسون . هر وقت یکی برشی بولنق تمکن
دكلدر . باخاصه اسکی برشی اولورده
بوکا وقوفی اولیسانلر بولنه بیایر . حالبوکه
كسب وقوف ایتمکی دیگر بر مطاقم خلكك
كوره نكنه قایلهرق عار عایدر . مثلاً بر
موزه به كیتك ایسترده « وای شمیدی به قدر
کیدوب كورمدكی ؟ » دیمونلر ده چكینیر .

معنویه عمومیه چانشان تأسیسات استفاده ایده
بیله جکی تسایم ایتمکده درلر .
برده اصول و تربیه و تحصیل نایت واسع
برفن اولوب نجارب متعدده ایله دكشدر .
لمکده در . مثلاً بوندن اون بش سنه اولکی
کیما تحصیل ایله شمیدیکی کیما تحصیل اده .
سنده طماغلرجه فرق واردر . حیوانات
و نباتات تحصیلنده ده تحصیل تسهیل ایدر بولده
چاره لر بولشدر در . ایشته بوترقیاته كوره

ایسه یا خود جدی بر مبحث اورته به قولنق
استیلیرسه جدیدانه اكلجه قارشدریره نك
قطعیاً علمینده بولسانلرك فكرینه مخالف
اولهرق اومسئله یا خود اومبخت ساده
واكلجه لی یاز بایر سه او قویانی بك چوق بولنور .
بلكده فأنده سی ده او قدر عمومیشدیرنش
اولور .

جدیات ارباب اختصاص ایچون لازمدر .
لكن غزتلر و رساله لر اكر عموم ایچون
ایسه فوق العاده جدی و الكتر ارباب اختصاصی
مستفید ایده جك مقاله لر دن ذاتاً اجتناب
ایدر لر . موزه لر ارباب اختصاص ایچون
عد ایدلورسه بویجه كافتله ترتیب وكشاد
اولان و محافظه سی امر بنده كلی مصرف اختیار
ایدیان بوتأسیاندن ایدیه جك استفاده بك
آز کیسه لر ده منحصر قالیر و عموم استفاده
ایده مز . عمومی تبعات فنیده بولنغه و اکتسا
بات علمیه سی ایتمک جبرایتمك مشكلدر

ایچق بولنه هوس و پروب
کندیباری ارزو ایله تحصیل
علم وكسب معلومات یا لمیدر لر
اشته موزه لر حقتده
بیان افکار ایندن مستر
(غود) بور ایلر ده بولنور .
مستر غودك مقاله سی تنقید
ایدنلر افکارندن یا لکتر
موزه لر دكل عمومأ استفاده

[عساكر طرفدن كوبری انشایی و قایقار]

موزمرك صورت دائمه انظامنك مجديدي بوججاني ده اورته دن قالدبرر . موزمرك دكل بيوك غازينولر ، تياترولر بيله بو قاعديه رعيت ايدرلر . هراقشام براويون اويانيان تياترو چابوق مشتريسي غائب ايدر . دكل هر اقشام براويون اسكي اويونلري چوتجه تكرار ايدنلرده قزايح جوق بوله ماز . چوقدنبري ، يكي براويون اينامدي ديه خلق تياترو اواره سني ذم و تقيج ايدر . غازينولرده ده بركي چانلي طاقى كيريمك خيايجه مشتري جايته وسيله اوليور . غازينو ، تياترو ، كبي ذوق و صفاحلي عد ايدبان مؤسسائك مدرلري خلقك مزاجنه خدمت ايتك دقيقه سني فوق العاده بيلبرلر . غزته جييلرده بوكا واقفدر . بر غزته يا خود بر رساله طوغر بدن طوغري به منافع عموميه به خادم عد ايدباير . لكن غزته جي دائمي يكي برشي بولمه چالشير . خلقك مراقبي تحريك ايدمك بر نقطه اختراع ايتك غزته جي ايچون بيوك برشيدر . همده رساله لر غزته لر اكر مقالات مهمه و جديه ايله مالي اوله رق نشر ايدلسه نه قدر مدققانه مرتب اولسه يته مشتري بوله ماز . زبان ايدر . دوام ايدم . موزمرك ايچون هر جاني مباحنه ، اكلجه يني فقره لر لزوم واردر . عمومك ، استفادة معنويه سنه خدمت خصوصنده موزمركه بوقاعده دن خارج طوتكاز .

نصل بر طيب حاذق «مطابق صورته فلان علت علاج بوعلاجدر .» ديه اصرار ايدوب كيتيز . و بيه يني و مزاجي كوزه توك خسته سنه علاج ويرر . بونك كبي انارجديه فنيه مك نعيميني درعهده ابدن ده غايت آغير عباره لرله بازي بازمقدن چكثير . يته بويه موزمركه بويكي جدي تاسيسات نمايش والايشه توفيق اولنه ماز ديه اصرار كوستر . ميوب حسن طبيعته و اخلاق مليه به موافق چاب مراق بر طرزده ترتيب اولغسلي . اوافق ثقك اكلجه لرله خلق موزمركه چاب

ايدملي كه بونلرك استفادة معنويه سي ده نعيم و تامين ايداش اولسون . . . قدرى

رسماليزه

المانياده عسكري . انوره لري

اوروياده صوك بهار مانوره لري اجرا ايدمكده اولديني اوراق بويه ستونلرده نشر اولتمقده بومانوره لردن شايان دقت كوربان جهتلرده اوراق قنيه طرفدن قيد ايدمكده در .

المانياده قون عسكر به مك ايلرو ككتورلش اولديني معلوم اولوب بوندن بشقه سوقيات و حركات عسكر به ايچون بيكدي يكي به بر طاقم واسطه لر ايجاد اولغسلي و همان موقع تجربيه قونلسي ده المانيا مانوره لر به بر اهرميت قنيه بر در بورر .

برنهر كجكم ايچون ترتيب اولنان و بو سنه مانوره لرده موقع تجربيه قونلوب حسن موفقيت كوسترن بر نوع سندالرك يا خود ساللرك و برلن قربندن كچن (شيره) نهري اوزرنده عسكرل طرفندن تجربيه سني كوسترر رسمالري وضع انظار قازين ايدبورز . بو ساللر صورت مخصوصه ده كجه طوغر املردن متشكل اولوب كوركلري و كورك كجه جك برلي جمله سي مرتبدر . صالي تكميل سو كچمز قالين مشع واري بر بز ايله قابلاير . برر كشيكي اولديني كبي درت كشيكلكرده واردر . بو سنداللر طولانيير و بويكدير قولايجه نقل اولنور . نهركنارنده همان تحتلري برينه كچيريلوب بزده التسه چكيلجه كوزل بر مركب بحري وجوده كلبر . هله قايق صورنده بولنانلر ديكر نوعنه بز كجكم و كچيرمكده لزوم بوقدر . كجه تحتدن تشكيل اولنان برلريم فوجي قاينك باشلوجه قستيدر و صو اوزرنده موازنه نني محافظه به بارديم ايدر . بو قايقار و باصندالرك مالمزمه سيله بر كوبري تشكيلي ده ممكندر و بونلرك لايه اهرميتي ده بوجه تله در .

مقصديمز تفصيلات عسكر به به كيرشك اولمديغندن شو قدر جق معلوماني كافي كوربرز .

شطرئح معلمى

شطرئح اويونك اورويانجه تعميمي يك زياده اولوب حتى بو مهم اويون حقتده غزتملر بيله اشتر ايدر . فقط شطرئحك اهرميتي ان زياده آسرافاده در ؛ امربقاده شطرئحده مهارت نقطه نظرندن نفرد ايدنلر اوروياده كى هم مسلكلري ايله امصانه چيتمق اوزره سياحته بيله چيقارلز . بوقبيلدن اولوق اوزره بو دفعه نيوبورقلى مشهور بر شطرئح معلمى اورويانجه شطرئح هوسكارانه ميدان آچيق اوزره بودفعه پارسه كاشدر ، بو آدمك مهارتي شمديه قدر كوربللرك جهل سته فائق اولوب حتى اولنوردني برده آلتى پارقي بر بدن اداره ايتك . مقدر اولديني وجه سنده مك ماهرله غلبه چالريسي سويلبورلر . موسى اليهك رسيمي ايله وسترا بوندن غزتمزه نقل اولمشدر .

{ چرمات } تپه سنده بر اولت

اسويجه اورويانك لطافت طبيعيه سيله ان مشهور حواليسي اولوب هر طرفدن بيلگرجه زوار بولنلاري سير و تماشا ايچون اسويجه به سياحت ايدرلر . سياحتك سير و نظريتي نسيبل ايتك ايچون طساغ تپه لر به شندوفرلر بايلش . اولنلر انشا ايدمشدر . بونضمه مزه اسويجه طاعنلندن بريك اوزرنده بنا ايدبان واسويجه طرز معماریسي اوزره بايلش اولان بر اولتك رسيمي وضع انظار قازين ايدبورز .

محررى : تارورر در بانويل

علم مشهور موسيو پاهيسك زوجيه سي مادام قونستانس مجه سي آزمن شاسينيو له ديوردى كه :

— احق ! احق ! احق ! اوت ، بكا احق ديدى . بن اونكله ازدواج ايشديكم وقت يعنى بوندن اوچ سنه اول ، اون يدى ياشنده ايدم ، اوده يكرى ايكسنده ايدى . ايشته تام اون اوچ سنه اوليوركه بو آدمدن نفرت ايدبورم . اولا اوكا عداوته سبب هر شيدنه انسانى جاتالانه جق درجه ده مكمليت تامه صاحبي اولماسي ايدى ، اونك شو مكمليتي ني ظالمانه بر استهزا كبي تعذيب